

Veronica Roth

UREŽI ZNAK SMRTI

BIBLIOTEKA
Graham
Greene

ZA NAKLADNIKA
Ivana Ljevak Lebeda

UREDNIKA
Nada Brnardić

VERONICA ROTH

UREŽI ZNAK SMRTI

S ENGLESKOGA PREVEO

Dalibor Dobrić

Zagreb, siječanj 2017.

Naslov izvornika:
Veronica Roth
CARVE THE MARK

Copyright © 2017 by Veronica Roth

Copyright © za hrvatsko izdanje:
Naklada Ljevak, d.o.o., Zagreb, 2017.

ISBN 978-953-355-011-4 (meki uvez)

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000952031.

ISBN 978-953-355-010-7 (tvrdi uvez)

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000952032.

1

POGLAVLJE 1 | AKOS

NEČUJAK BI UVIJEK PROCVAO kad je noć bila najduža. Cijeli grad slavio je dan kad bi se smotuljak latica počeo otvarati u žarko crvenilo, djelomice zato što su nečujci bili životna krv njihova naroda, a djelomice i zato, smatrao je Akos, što je to ljude spašavalo da ne polude od studeni.

One večeri kad se održavala Svečanost cvatnje, uznojio se pod kaputom čekajući da se ostatak obitelji spremi, pa je izišao u dvorište ne bi li se rashladio. Kuća Keresethovih bila je sagrađena ukrug oko peći, svi su unutarnji i vanjski zidovi bili zaobljeni. To donosi sreću, navodno.

Kad je otvorio vrata, oči su ga zapekle od ledenog zraka. Spustio je zaštitne naočale na oči, a stakla su se odmah zamaglila od topline njegove kože. Rukavicom je napipao metalni žarač i gurnuo ga pod poklopac peći.

Goruće kamenje pod njim izgledalo je poput beživotnih crnih gruda, sve dok se od trenja ne bi zapalilo i zaiskrilo u svim bojama, ovisno o tome čime je bilo posuto.

Goruće je kamenje zaškripalo, tarući se jedno o drugo, i planulo žarkocrvenim plamenom boje krvi. Ono ovdje vani nije služilo ni za grijanje ni za osvjetljenje, jedina mu je namjena bila da ljude podsjeća na struju. Kao da zujanje u Akosovu tijelu nije bilo dovoljan podsjetnik. Struja je te-

kla u svakom živom biću i pojavljivala se na nebu u svim mogućim bojama. Poput gorućeg kamenja. Poput svjetala lebdjelica što su mu, na putu na gradsku svečanost, prelijetale iznad glave. Oni s drugih planeta, koji su mislili da je njihov planet snježna pustinja, nikada na njega nisu stupili nogom.

Akosov stariji brat, Eijeh, provirio je kroz vrata: – Želiš se smrznuti, ha? Dođi, mama je gotovo spremna.

Njihovoj je majci uvijek trebalo više vremena da se spremi kad su išli u hram. Ipak je ona bila proročica. Svi će zuriti samo nju.

Akos je odložio žarač i ušao, skinuvši pritom zaštitne naočale i spustivši zaštitnik za lice pod bradu.

Njegov otac i njegova starija sestra Cisi stajali su kraj ulaznih vrata, dobro umotani u najtoplije kapute. Svi su bili od istog materijala – krzna *kutyah* koje nije primalo boju, pa su svi kaputi bili bijelo-sivi – i s kapuljačama.

– Onda, Akose, jesi li spreman? Dobro. – Njegova je majka pažljivo zakopčavala kaput. Pogledala je očeve stare čizme. – Negdje tamo vani tvoj otac okreće se u grobu zgražajući se nad tvojim prljavim čizmama, Aoseh.

– Znam, zato sam se svojski potrudio da ih zaprljam – odgovori otac i šeretski se naceri majci.

– Dobro – odgovorila je. Gotovo cvrkućući, zapravo. – *Meni se ovakve sviđaju.*

– Tebi se sviđa sve što se mom ocu nije sviđalo.

– To je zato što se njemu ništa nije sviđalo.

– Možemo li se ukrcati u lebdjelicu dok je još topla? – javi se Eijeh glasom u kojemu se naslućivalo cmizdrenje. – Ori nas čeka kod spomenika.

Majka je bila gotova s kaputom i navukla je štitnik za lice. Svi su skakućući krenuli niz ugrišanu stazu ispred kuće, skriveni pod krznima, zaštitnim naočalama i rukavicama. Čekala ih je zdepasta, okrugla lebdjelica, lebdeći

iznad snježnoga nanosa negdje u visini koljena. Vrata su se otvorila na dodir majčine ruke i svi nahrupiše unutra. Cisi i Eijeh morali su Akosa uhvatiti za obje ruke i podići ga u lebdjelicu jer je bio premalen da se popne sam. Nitko se nije zamarao sigurnosnim pojasevima.

– U hram! – zavikao je njihov otac, podigavši pesnicu u zrak. Uvijek je to govorio kad su išli u hram. Bilo je to kao navijanje za neko dosadno predavanje ili dugačak red na dan izbora.

– Kad bismo barem to uzbuđenje mogli flaširati i prodavati ostalima u Thuvheu. Većinu njih vidim samo jednom godišnje, a i tada samo zato što ih u hramu čekaju hrana i piće – rekla je otežući njihova mama, lagano se smješkajući.

– Dakle, evo ti rješenja – reče Eijeh. – Možeš ih mamiti hranom tijekom cijele godine.

– Dječja pamet – reče mama i pritisne palcem dugme za paljenje.

Lebdjelica je poskočila u zrak i uz trzaj krenula naprijed, tako da su svi popadali jedni preko drugih. Eijeh je šakom sa sebe odgurnuo Akosa, glasno se smijući.

Pred njima su u daljini treperila svjetla Hesse. Njihov grad obavijao se oko brijega, vojna baza bila je u podnožju, hram na vrhu, a sve ostale zgrade između njih. Hram u koji su se uputili bio je veliko kameno zdanje s kupolom od stotina obojenih staklenih ploča, smještenom točno na sredini. Kad bi ga obasjalo sunce, vrh Hesse zablistao bi u crveno-narančastim tonovima. Što znači da gotovo nikada nije blistao.

Lebdjelica se polako uspinjala, prolebdjela preko kamenite Hesse, koja je bila jednako stara kao i njihov planet-država Thuvhe, kako su ga zvali svi osim njihovih neprijatelja, riječ tako skliska da su se oni s drugih planeta na njoj uglavnom gušili. Polovica uskih kuća bila je zatrpana snježnim

nanosima. Gotovo sve su bile prazne. Svatko tko je bio netko noćas je išao u hram.

– Jesi li danas vidjela nešto zanimljivo? – upitao je tata mamu, zaobilazeći lebdjelicom jedan posebno visok vjetro-mjer što je stršao u nebo i okretao se oko svoje osi.

Akos je po tonu tatinog glasa znao da mamu pita o njezinim vizijama. Svaki planet u našoj galaktici imao je po tri proroka, jednog koji se uzdiže, jednog koji je sadašnji, poput njegove mame, i jednog koji pada. Akos nije posve razumio što to znači, osim da struja šapće budućnost u uho njegove mame i da polovina ljudi s kojima su se susretali prema njoj osjeća strahopoštovanje.

– Možda sam nekidan načas ugledala tvoju sestru – započe mama. – Međutim, sumnjam da bi ona to željela znati.

– Ona samo osjeća da s budućnošću treba postupati s poštovanjem primjerenim njezinoj težini.

Mama je pogledala prvo Akosa, pa Eijeha i napokon Cisi, tim redom.

– Tako mi i treba kad sam se udala u vojničku obitelj – reče napokon. – Vi želite da sve bude po propisima, čak i moj strujodar.

– Ne znam jesi li uočila da sam *ja* iznevjerio sva očekivanja svoje obitelji i odabrao da budem zemljoradnik, a ne vojni zapovjednik – odgovorio je tata. – A moja sestra ne misli time ništa loše, jednostavno je od toga hvata nervoza, to je sve.

– Hm – progundala mama, kao da to nije sve.

Cisi je počela pjevušiti melodiju koju je Akos već prije čuo, ali nije mogao reći gdje. Njegova je sestra gledala kroz prozor, ne obraćajući pozornost na prepirku. A već za koji trenutak prepirka među roditeljima je utihnula i čuo se samo zvuk Cisina pjevušenja. Cisi je imala u sebi nešto posebno, znao je reći njihov tata. Nešto umirujuće.

Hram je bio osvjetljen, iznutra i izvana, nizovi fenjera ne većih od Akosove šake visjeli su iznad nadsvođenog ula-

za. Posvuda je bilo lebdjelica, s trakama raznobojne svjetlosti obavijenima oko debeljuškastih trbuha, parkiranih u skupinama na obronku brda ili u rojevima oko kupole hrama, u potrazi za mjestom na koje bi se spustile. Njihova je mama znala sva tajna mjesta u blizini hrama, pa je tatu usmjerila prema sjenovitom kutku u blizini refektorija i trkom ih povela do pokrajnjih vrata koja je morala nasilu otvoriti, upotrijebivši obje ruke.

Spustili su se mračnim kamenim hodnikom po sagovima tako izlizanima da se kroz njih moglo vidjeti, te mimo niskog, svijećama obasjanog spomenika Thuvhezijancima koji su poginuli za vrijeme jednog od šotetskih napada, prije Akosova rođenja.

Prolazeći mimo spomenika, usporio je kako bi pogledao treperave svijeće. Eijeh ga je s leđa iznenada zgrabio za rame, od čega je Akosu uplašeno zastao dah. Zarumenio se postideno kad je vidio tko je to, a Eijeh ga je uštipnuo za obraz i glasno se nasmijao. – Točno znam koliko si se zarumenio, čak i u mraku!

– Začepi! – odbrusi mu Akos.

– Eijeh – ukorila ga je mama – nemoj ga izazivati.

Stalno je to morala ponavljati. Akos je imao osjećaj da se neprekidno zbog *nečega* rumeni.

– Malo sam se *našalio*...

Napokon su stigli u središte zgrade, gdje se pred Dvoranom proročišta već okupila gomila. Svi su udarali nogama izuvajući gornje dijelove čizama, oslobađali se kaputa, popravljali kosu koja se slijepila pod kapuljačama, puhali u smrznute prste ne bi li ih zagrijali. Keresethovi su kapute, zaštitne naočale, rukavice, čizme i štitnike za lice natrpali u jednu mračnu nišu, odmah ispod ljubičastog prozora na kojemu je bio urezan tuvhezijanski znak za struju. Upravo kad su krenuli natrag u Dvoranu proročišta, Akos začu poznati glas.

– Eiji! – Ori Rednalis, Eijehova najbolja prijateljica, dotunjala je niz hodnik. Bila je štrkljava i koščata, s neukrotivim uvojcima, i djelovala je nespretno. Akos je nikada nije vidio u haljini, ali sada je bila odjevena u jednu od teškog ljubičasto-crvenog materijala s kopčanjem na ramenu, poput službene vojničke odore.

Orini su zglobovi na šaci bili crveni od studeni. Naglo je zakočila stigavši pred Eijeha. – A tu si. Ja sam već morala odlušati govorancije svojih dviju tetaka o Vijeću i samo što nisam eksplodirala. – Akos je već prije čuo „govorancije“ jedne od Orinih tetaka, o tome kako Vijeće – upravno tijelo njihove galaktike – cijeni Thuvhe samo zbog proizvodnje ledenog cvijeća i kako umanjuje važnost šotetskih napada, nazivajući ih „građanskim razmiricama“. Imala je pravo, ali Akos se uvijek osjećao nelagodno kad bi odrasli držali govorancije. Nikada nije znao što bi rekao.

Ori je nastavila: – Zdravo Aoseth, Sifo, Cisi, sretan vam Dan cvatnje. Dođi, Eijeh, idemo. – Sve to izgovorila je u jednome dahu, jedva si dajući vremena da udahne.

Eijeh je pogledao tatu, koji je odmahnuo rukom. – Hajde, idite. Vidjet ćemo se poslije.

– Ali ako te uhvatimo s lulom u ustima kao prošle godine – reče mama – natjerat ćemo te da pojedeš njen sadržaj.

Eijeh je podigao obrve. Njemu nikada nije bilo neugodno ni zbog čega, nikada se ne bi zarumenio od stida. Čak ni kad bi mu se djeca u školi rugala zbog glasa – koji je bio viši nego kod drugih dječaka – ili zbog toga što je bogat, nešto što ljudima ovdje u Hessi nije podizalo ugled. Nije čak ni uzvraćao istom mjerom. Naprosto je imao tu sposobnost da neke stvari može izbaciti iz glave i opet ih pripustiti natrag samo ako to zaželi.

Zgrabio je Akosa za lakat i povukao ga za Ori. Cisi je ostala s roditeljima, kao i obično. Eijeh i Akos trčali su Ori za petama cijelim putem do Dvorane proročišta.

Ori je zinula od čuda, a kad je Akos bacio pogled u unutrašnjost Dvorane, gotovo je to i sâm učinio. Netko je povjšao na stotine fenjera – naprašanih nečujkom da dobiju crvenu boju – od najviše točke kupole pa sve do najudaljenijih zidova, u svim smjerovima, tako da im je nad glavama visio pravi baldahin od svjetla. Čak su i Eijehovi zubi, kad se nacerio Akosu, imali crveni odsjaj. Nasred prostorije, koja je obično bila prazna, ležao je blok leda, čija je širina odgovarala visini odraslog muškarca. U njemu je raslo na desetke još zatvorenih nečujaka koji samo što se nisu rasivali.

Dodatni fenjeri s gorućim kamenjem, ne veći od Akosova palca, bili su postavljeni oko ledenog bloka u kojemu su nečujci čekali da procvatu. Svijetlili su bijelim svjetlom, vjerojatno zato da svi mogu vidjeti pravu boju nečujaka, crveniju od bilo kojeg fenjera. Intenzivnu poput boje krvi, govorili su neki.

Tu se guralo mnogo ljudi u svečanoj odjeći: u širokim haljinama koje su pokrivala sve osim ruku i glave, zakopčanim staklenom dugmadi komplicirane izrade svih mogućih boja; s prslucima do koljena podstavljenima podatnom *elte* kožom i šalovima dvaput omotanima oko vrata. Sve tamne, raskošne boje, sve osim sive i bijele, za razliku od njihovih kaputa. Akosova jakna bila je tamnozeleno, jedna od starih Eijehovih – još mu je uvijek bila preširoka u ramenima – a Eijehova je bila smeđa.

Ori ih je povela ravno prema hrani. Ondje je stajala njezina mrzovoljna tetka nudeći prolaznicima tanjure s hranom, no Ori ju nije ni pogledala. Akos je imao dojam da Ori ne voli tetku i tetka, zbog čega je praktički živjela u kući Keresethovih, ali nije znao što se dogodilo s njezinim roditeljima.

Eijeh je ugurao punjenu roladicu u usta i umalo se ugušio mrvicama.

– Oprezno – reče mu Akos. – Smrt od gušenja kruhom nije osobito dostojanstven način da čovjek ode.

– Barem ću umrijeti čineći ono što volim – odgovori mu Eijeh usta punih kruha.

Akos se glasno nasmijao.

Ori je hrvačkim zahvatom obgrlila Eijeha i natjerala ga da sagne glavu. – Nemoj sada gledati. Gledači upravo ulaze s lijeve strane.

– I? – upita Eijeh pljučkajući mrvice na sve strane. Ali Akos je već osjećao kako mu se vrućina penje u vrat. Riskirao je i bacio pogled lijevo od Eijeha. Malena skupina odraslih stajala je ondje nepomično, a oči su im bile uprte u njih.

– Čovjek bi pomislio da su se *oni* već navikli na *nas* – reče Akos. – Cijeli život živimo ovdje i cijeli život imamo sudbine, što se tu više ima buljiti?

Svatko je imao budućnost, ali nisu svi imali sudbinu – tako je barem voljela govoriti njihova mama. Samo su članovi nekih određenih, „obdarenih“ obitelji imali sudbinu koju su u trenutku njihova rođenja vidjeli svi proroci na svim planetima. Istovremeno. Kad bi joj se pojavile te vizije, govorila je njihova mama, znale su je probuditi iz najdublje sna, bile su tako intenzivne.

Eijeh, Cisi i Akos imali su sudbine. Jedino što oni nisu znali kakve, premda je njihova mama bila jedna od onih koji su ih vidjeli. Uvijek je govorila da im to ne treba ona otkriti; svijet će to već učiniti umjesto nje.

Smatralo se da sudbine određuju kretanje svjetova. Akosu je, ako bi o tome predugo razmišljao, postajalo mučno.

Ori slegne ramenima. – Moja teta kaže da je u zadnje vrijeme na kanalu s vijestima Vijeće izražavalo nezadovoljstvo prorocima, pa sada zacijelo svi samo o tome razmišljaju.

– Nezadovoljstvo? – upita Akos. – Zašto?

Eijeh se pravio da ih ne čuje. – Hajde, idemo pronaći neko dobro mjesto.

Ori se razvedrila. – Tako je, idemo. Ne želim opet biti prisiljena gledati tuđe stražnjice kao lani.

– Mislim da si ove godine prerasla visinu stražnjice – do-baci Eijeh. – Sada si negdje na visini sredine leđa.

– Nadajmo se, jer ovako sam se obukla isključivo zbog svoje tetke, zato da mogu buljiti u hrpu leđa – reče Ori prevrćući očima.

Ovaj se put Akos prvi umiješao u gomilu u Dvorani pro-ročanstva i, provukavši se ispod ruku koje su držale čaše s vinom ili živahno gestikulirale, stao u prvi red, točno pred ledeni blok i još zatvorene nečujke. Stigli su točno na vrijeme, njihova mama stajala je sprijeda, kraj ledenog bloka, i izula je cipele premda je unutra bilo hladno. Tvrđila je da joj proricanje ide bolje kad je bliže tlu.

Premda se prije samo nekoliko trenutaka glasno smijao s Eijehom, kad je gomila utihnula i u Akosu je sve utihnulo.

Eijeh se nagnu k njemu i šapnu mu na uho: – Osjećaš li? Struja ovdje unutra zuji kao ludu. Kao da mi grudi vibriraju.

Akos to nije bio zamijetio, ali Eijeh je imao pravo, sada je i on osjetio kao da mu u grudima vibrira, kao da mu krv pjeva. No prije nego li je stigao išta reći, progovorila je njihova mama. Nije govorila glasno, ali nije ni morala, riječi su ionako svi znali napamet.

– Struja teče kroz svaki planet u galaktici, dajući nam svjetlo kojim nas podsjeća na svoju snagu. – Kao na neki znak, svi pogledaše gore na strujotok, čije se svjetlo s neba probijalo kroz crveno staklo kupole. U ovo doba godine gotovo je uvijek bilo tamnocrvene boje, baš kao i nečujci i kao samo staklo. Strujotok je bio vidljiv znak struje koja je tekla kroz sve njih i sva ostala živa bića. Prolazio je kroz cijelu galaktiku, povezujući međusobno sve planete poput zrnaca iste niske.

– Ova struja teče kroz sve što u sebi ima život – nastavila je Sifa – i stvara prostor u kojemu se on razvija. Struja teče kroz svaku osobu koja diše i, prolazeći kroz sito našega uma, iskazuje se uvijek na drugi način. Ova struja teče kroz svaki cvijet što cvate u ledu.

Nagurali su se jedni uz druge – ne samo Akos, Eijeh i Ori, nego svi u cijeloj prostoriji, kako bi, zbijeni rame uz rame, mogli vidjeti što se događa s nečujcima u ledenom bloku.

– Struja teče kroz svaki cvijet što cvate u ledu – ponovila je Sifa – i daje mu snagu da procvate u najdubljem mraku. Struja daje najviše snage našem nečujku, našem mjeraču vremena, cvijetu koji nam daruje smrt, koji nam daruje mir.

Neko je vrijeme vladala tišina, ali nije bila nelagodna, kao što bi se očekivalo. Bilo je kao da svi zajedno tiho mumljaju-bruje-pjevuše, osjećajući tu čudnu silu koja snagom napaja njihov svemir, baš kao što međusobno trenje čestica napaja goruće kamenje.

A tada se nešto pokrenulo. Jedna se latica pomaknula. Jedna stapka tiho zaškripala. Drhtaj je prošao kroz maleno polje nečujaka koji su rasli tu među njima. Nitko nije ispustio ni glas.

Akos je načas pogledao gore u crveno staklo, u baldahin od fenjera, samo načas, i umalo to nije propustio – svi su se pupovi istodobno otvorili. Crvene su se latice sve odjednom razmotale, pokazale žarkocrveno središte i u naborima se spustile preko stapki, a ledeni blok ispunio se bojom.

Svi su zadivljeno zinuli i zapljeskali. Akos je pljeskao s ostalima, sve dok mu dlanovi nisu zabridjeli. Njihov je tata prišao mami, uzeo je za ruke i poljubio je. Za sve ostale ona je bila nedodirljiva: Sifa Kereseth, *proročica*, ona kojoj je njezin strujodar omogućio da vidi budućnost. Ali njihov ju je tata uvijek dodirivao, pritišćući vrhom prsta jamicu u njezinu obrazu kad se smiješila, gurajući joj slobodne pra-

menove natrag u punđu koju je nosila, ostavljajući žute otiške brašna na njezinim ramenima kad bi mijesio kruh.

Njihov tata nije mogao vidjeti budućnost, ali mogao je popravljati stvari golim prstima, razbijene tanjure primjerice, pukotinu u zidnom ekranu ili pak rasparani porub neke stare košulje. Katkada bi vam se činilo da može ponovno spojiti i ljude ako bi se našli u nevolji. I kad je prišao Akosu i podigao ga na ruke, Akosu uopće nije bilo neugodno.

– Moje Najmanje dijete! – povikao je njegov tata, prebacivši Akosa preko ramena. – Oho – nije više ni tako maleno. Uskoro ovo više neću moći raditi.

– To nije zato što sam ja velik, nego zato što si ti star – odgovori Akos.

– Kakve riječi! I to od vlastita *sina* – reče njegov tata. – Pitam se kakvu kaznu zaslužuje ovako oštar jezik?

– Nemoj.

Ali bilo je prekasno, tata ga je već bio okrenuo u zrak i pustivši da mu isklizne iz ruku, uhvatio ga za skočni zglob. Viseći naglavačke, Akos je košulju i jaknu pritiskao uz tijelo, ali nije se mogao suzdržati od smijeha. Aoseh ga je spustio, ispustivši ga iz ruku tek kad je bio siguran na tlu.

– Neka ti to bude lekcija zbog drskosti – reče mu tata naginjući se nad njim.

– Je li to od drskosti čovjeku navre sva krv u glavu? – upita Akos nevino trepćući.

– Tako je – naceri se Aoseh – sretan ti Dan cvatnje.

Akos mu uzvratu cerekom. – Tebi također.

Te su noći svi tako dugo ostali budni da su Eijeh i Ori zaspali na nogama, za kuhinjskim stolom. Njihova je mama odnijela Ori na kauč u dnevnu sobu, gdje je u posljednje vrijeme ionako provodila pola svojih noći. A tata je probudio Eijeha. Nakon toga je svatko otišao na svoju stranu, osim Akosa i njegove mame. Oni su uvijek ostajali zadnji.

Njegova je mama uključila ekran, pa su se začule vijesti i žagor iz Vijeća. Vijeće se sastojalo od devet planeta-država, bile su to samo one najveće ili najvažnije. Službeno je svaki planet-država bio neovisan, ali Vijeće je odlučivalo o trgovini, naoružanju, međusobnim sporazumima i putovanjima, te nametalo svoje zakone u neuređenom interplanetarnom prostoru. Na vijestima iz Vijeća izredali su se, jedan za drugim, svi planeti-države: nedostatak vode na Tepesu, nova medicinska dostignuća na Othyru, gusari napali brod u orbiti Pithe.

Njegova je majka počela otvarati limenke sa suhim travama. Akos je isprva mislio da će pripremiti umirujući napitak koji će im pomoći da se odmore, ali onda je otišla u hodnik i iz ormara izvadila staklenku nečujka spremljenu na najvišu policu, izvan dohvata.

– Pomislila sam da bismo od noćasnje lekcije mogli napraviti nešto posebno – reče Sifa. Kad bi ga podučavala o ledenim cvjetovima, uvijek ju je doživljavao u skladu s imenom koje su joj dali, a ne kao „mamu“. Prije dvije godine počela je njihova noćna spravljanja napitaka u šali nazivati „lekcijama“, ali sada je to Akosu zazvučalo ozbiljno. No teško je to bilo reći s mamom kao što je njegova.

– Izvadi dasku za rezanje i nasjeckaj mi malo korijena harve – rekla je i navukla rukavice. – Nečujak smo već i prije upotrebljavali, zar ne?

– U napitku za spavanje – odgovori Akos i učini kako mu je naredila, smjestivši se s njezine lijeve strane, s daskom za rezanje, nožem i korijenom harve pokrivenim osušenom zemljom. Bio je nezdravo bijele boje i pokriven tankim slojem dlačica.

– I u onom napitku za razonodu – dodala je. – Mislim da sam spomenula kako će ti jednoga dana dobro doći na zabavama. *Kad budeš stariji.*

– Jesi – potvrdi Akos. – I tada si rekla „kad budeš stariji“.

Usne su joj se iskrivile. To je bilo najviše što si iz njegove mame mogao izvući, u većini slučajeva.

– Isti sastojci koje bi neka tvoja *starija* verzija mogla koristiti za rasonodu, mogu poslužiti i kao otrov – reče ona veoma ozbiljno. – Samo moraš udvostručiti nečujak i prepoloviti korijen harve. Shvaćaš?

– Zašto? – zaustio je Akos, ali ona je već prešla na drugu temu.

– Dakle – rekla je istresavši laticu nečujka na dasku za rezanje. I dalje je bila crvene boje, ali smežurana, duga otprilike kao njezin palac. – Što ti noćas zaokuplja misli?

– Ništa – odgovori Akos. – Možda ljudi koji su zurili u nas na Svečanosti cvatnje.

– Ljudi se beskrajno dive onima koji imaju sudbinu. Rado bih ti rekla da će jednoga dana prestati zuriti – reče s uzdahom – ali nažalost, što se tebe tiče... mislim da će u tebe uvijek zuriti.

Htio ju je upitati za to naglašeno „tebe“, ali s mamom je za vrijeme lekcija uvijek bio oprezan. Postavi li neko pogrešno pitanje, ona će istoga časa prekinuti lekciju. Postavi li pravo pitanje, mogao bi doznati stvari koje nije trebao znati.

– A što je s tobom? – upitao je. – Mislim, o čemu ti razmišljaš?

– Ah. – Mama je sjeckala sa savršenom preciznošću nožem koji je ravnomjerno kuc-kuc-kuckao po dasci. I sâm je u tome postajao sve bolji, premda mu se i dalje događalo da izreže nešto što nije namjeravao. – Noćas me muče misli o obitelji Noavek.

Bila je bosa, nožni su joj se prsti kvrčili od studeni. Stopala proročice.

– Oni su vladajuća obitelj u Shotetu – nastavi. – Zemlji naših neprijatelja.

Shoteti su bili narod, ne planet-država, i znali su biti divlji i okrutni. Bojom su u kožu na ruci urezivali po jednu

crtu za svaki život koji su oduzeli, a čak su i svoju djecu učili ratnim vještinama. A živjeli su na planetu Thuvhe, kao i Akos i njegova obitelj – mada ga Shoteti nisu zvali „Thuvhe“, niti su sebe zvali „Thuvhezijancima“ – na drugom kraju golema područja pod pernaticama. Istim onim pernaticama koje su greble po prozorima Akosove obiteljske kuće.

Njegova baka – tatina mama – poginula je pri jednom od šotetskih napada, naoružana jedino nožem za kruh, tako je barem glasila tatina priča. A grad Hessa još je nosio ožiljke koje je na njemu ostavilo šotetsko nasilje, imena poginulih bila su uklesana u niske kamene zidove, razbijeni prozori bili su pokrpani umjesto da su zamijenjeni novima, pa su se pukotine i sada vidjele.

Živjeli su tamo prijeko, na drugom kraju područja pod pernaticama. Katkada si imao osjećaj da su tako blizu da ih možeš dotaknuti.

– I članovi obitelji Noavek obdareni su sudbinama, jesu li to znao? Baš kao ti, i tvoj brat i sestra – nastavila je Sifa. – Proroci nisu oduvijek vidjeli sudbine u toj obiteljskoj lozi, to se dogodilo tek za moga života. A kad se dogodilo, to je Noavekovima dalo prednost pred šotetskom vladom od koje su preuzeli vlast, koja je otada u njihovim rukama.

– Nisam znao da se tako nešto može dogoditi. Mislim, da članovi neke nove obitelji odjednom dobiju sudbine.

– Pa oni među nama koji su obdareni sposobnošću da vide budućnost ne odlučuju o tome tko će dobiti sudbinu – odgovori mu mama. – Mi vidimo na stotine budućnosti, na stotine mogućnosti. Ali sudbina je ono što se događa jednoj određenoj osobi u svakoj pojedinoj verziji budućnosti koju vidimo, što je veoma rijetko. A te sudbine određuju tko su sudbinom odabrane obitelji, a ne obrnuto.

Nikad o tome nije tako razmišljao. Ljudi stalno govore kako proroci dijele sudbine kao darove nekim posebnim, važnim ljudima, ali prema ovome što mama kaže, to je

upravo obrnuto. *Sudbine* su te koje su neke obitelji učinile važnima.

– Vidjela si dakle njihove sudbine. Sudbine Noavekovih.

Kimnula je potvrdno. – Samo sina i kćeri. Ryzeka i Cyre. On je stariji, ona je tvoja vršnjakinja.

Čuo je njihova imena već i prije, popraćena nekim smiješnim tračevima. Pričama o tome kako im pjena ide na usta, ili kako u staklenkama drže očne jabučice svojih neprijatelja, ili kako su im ruke od zapešća do ramena pune ureza koji označavaju ubijene žrtve. Ova zadnja možda baš i nije zvučala smiješno.

– Ponekad je lako razumjeti zašto su neki ljudi postali to što jesu – rekla je njegova mama tiho. – Ryzek i Cyra su djeca tiranina. Njihov otac, Lazmet, dijete je žene koja je umorila vlastitu braću i sestre. Svaki je naraštaj zaražen nasiljem. – Zanjihala je glavom, a tijelo ju je pratilo njišući se naprijed-natrag. – A ja to vidim. Ja sve to vidim.

Akos ju je čvrsto uhvatio za ruku i držao je.

– Žao mi je, Akose – reče ona. Nije bio siguran je li joj žao što je previše rekla ili zbog nečeg drugog, ali to zapravo nije ni bilo važno.

Oboje su ondje stajali neko vrijeme slušajući nerazgovijetno mrmljanje s kanala vijesti, a najmračnija je noć nekako postala još mračnija nego prije.